

WOJEWODA WIELKOPOLSKI

PS-III.431.19.2024.4.1

Poznań, 19 lipca 2024 r.

Pani
Władysława Czajkowska
Dyrektor
Centrum Usług Społecznych
w Rawiczu

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

---

al. Niepodległości 16/18, 61-713 Poznań
tel. 61 854 1825, fax 61 854 1544

www.poznan.uw.gov.pl, e-mail: ps@poznan.uw.gov.pl
www.obywatel.gov.pl, infolinia tel. 222 500 1171

I. Dane identyfikacyjne.

Zakres kontroli (w tym: podstawa prawna, okres objęty kontrolą)	<p>Kontrola w trybie zwykłym na podstawie art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r., poz. 177 z późn. zm.), zwanej dalej ustawą i rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzenia kontroli (Dz. U. z 2015 r., poz. 1477).</p> <p>Stan faktyczny został oceniony pod kątem zgodności z ww. ustawą w brzmieniu obowiązującym w okresie objętym kontrolą.</p> <p>Zakres kontroli obejmuje organizację i funkcjonowanie Jednostki w zakresie zgodności z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zawarty w upoważnieniach Wojewody Wielkopolskiego z 28 marca 2024 r., znak: KN-II.0030.91.2024.1.</p> <p>Okres objęty kontrolą: od 1 stycznia 2023 r. do dnia zakończenia kontroli oraz działania wcześniejsze, jeżeli miały one związek z przedmiotem kontroli.</p>
Jednostka kontrolowana	Centrum Usług Społecznych w Rawiczu z siedzibą pod adresem: ul. gen. Grota Roweckiego 4a, 63-900 Rawicz, który w dalszej części dokumentu określa się także w skrócie: „CUS”, „Centrum” lub „Jednostką”
Kontroler/ Kontrolerzy	<p>Zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu w składzie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Anna Kościańska – inspektor wojewódzki, jako kierownik zespołu kontrolującego, - Agnieszka Adamczak – Kierownik Oddziału Rodziny. <p>Kontrolujący złożyli oświadczenia, że nie istnieją okoliczności uzasadniające wyłączenie ich od udziału w ww. kontroli.</p>
Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych	Czynności kontrolne w siedzibie Jednostki przeprowadzone były 8 i 17 kwietnia 2024 r.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Władysława Czajkowska, Dyrektor Centrum Usług Społecznych w Rawiczu.

(akta kontroli: str. 14-16)

Na podstawie § 13 ust. 1 ww. rozporządzenia w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę (...) oraz art. 197d ust. 1 ww. ustawy przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

II. Ocena kontrolowanej działalności, ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta.

Kontrola w trybie zwykłym została przeprowadzona w oparciu o następujące procedury i metody:

- pozyskano pisemne oświadczenia od Dyrektora CUS – Pani Władysławy Czajkowskiej,
- pozyskano pisemne oświadczenia od asystenta rodziny,
- przeprowadzono analizę kwalifikacji Dyrektora CUS oraz wybranych pracowników i osób świadczących usługi w Jednostce,
- poddano analizie zadania asystenta rodziny na podstawie dokumentacji prowadzonej dla 4 rodzin, oznaczonych na potrzeby kontroli symbolami literowymi „A”, „B”, „C” i „D”,
- przeanalizowano dokumentację 4 dzieci uczęszczających do Placówki Wsparcia Dziennego dla Dzieci, będącej w strukturach CUS, określanej dalej skrótem „Placówki” lub „PWD”,
- przeprowadzono rozmowy z dziećmi uczęszczającymi do Placówki Wsparcia Dziennego dla Dzieci, obecnymi podczas kontroli,
- dokonano oględzin pomieszczeń Placówki Wsparcia Dziennego dla Dzieci.

Biorąc pod uwagę, stwierdzone podczas kontroli, działania Centrum Usług Społecznych w Rawiczu zgodne z obowiązującymi przepisami jak i działania naruszające, działalność Ośrodka w zakresie objętym kontrolą oceniono **negatywnie**.

W związku z nieprawidłowościami **wydano zalecenia pokontrolne**.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz ujawnionych uchybień lub nieprawidłowości. Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych uchybień lub nieprawidłowości.

Informacje ogólne

Jednostka działa na podstawie statutu nadanego uchwałą Nr XXX/338/21 Rady Miejskiej Gminy Rawicz z dnia 27 stycznia 2021 r. w sprawie utworzenia „Centrum Usług Społecznych w Rawiczu”, która weszła w życie 1 kwietnia 2021 r., zmienionego uchwałą Nr LV/583/22 z dnia 26 października 2022 r. Zasady wewnętrznej organizacji, strukturę i zakres działania CUS w okresie objętym kontrolą określał:

- a) od 1 stycznia 2023 r. do 31 maja 2023 r. Regulamin organizacyjny przyjęty Zarządzeniem nr I.0121.29.2022 Dyrektora CUS z dnia 30 grudnia 2022 r.,
- b) od 1 czerwca 2023 r. do 31 sierpnia 2023 r. Regulamin organizacyjny przyjęty Zarządzeniem nr I.0121.16.2023 Dyrektora CUS z dnia 1 czerwca 2023 r.,

c) od 1 września 2023 r. do nadal Regulamin organizacyjny przyjęty Zarządzeniem nr I.0121.21.2023 Dyrektora CUS z dnia 1 września 2023 r.

(akta kontroli: str. 17-69)

Podczas czynności kontrolnych przedłożono inspektorom „*Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2021-2023*” oraz „*Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026*”, którego celem jest tworzenie warunków sprzyjających prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny poprzez rozwijanie działań profilaktycznych oraz wspieranie rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Program zakłada szeroko rozwinięte działania ukierunkowane na osoby dorosłe, młodzież i dzieci polegające m.in. na prowadzeniu poradnictwa specjalistycznego, placówki wsparcia dziennego, organizacji wypoczynku dla dzieci i młodzieży, wyrównywaniu szans edukacyjnych poprzez system stypendiów, prowadzeniu mieszkań interwencyjnych. Powyższe jest **zgodne z art. 176 pkt 1 ww. ustawy w zw. z § 4 Statutu CUS.**

(akta kontroli: str. 70-181)

Kadra Jednostki

Analizie poddano wypełnienie obowiązku weryfikacji Dyrektora, osób zatrudnionych, osób świadczących usługi oraz wolontariuszy w jednostce organizacyjnej wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, którą na podstawie art. 2 ust. 3 ww. ustawy jest CUS, w bazie danych Rejestru Sprawców Przystępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym.

Dyrektor CUS przedłożyła wykaz osób zweryfikowanych. Z dokumentu wynika, że tylko część pracowników Jednostki była zweryfikowana w ww. Rejestrze. Weryfikacja ta nastąpiła w 2024 r., zatem po terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 7 października 2022 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2022 r., poz. 2140), który upłynął 31 lipca 2023 r. (art. 22 ust. 2 tej ustawy). Powyższe jest **niezgodne z art. 7b ww. ustawy w zw. z art. 22 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 7 października 2022 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2022 r., poz. 2140).**

(akta kontroli: str. 182-184)

W trakcie czynności kontrolnych ustalono, że od początku utworzenia CUS, tj. od 1 kwietnia 2021 r., funkcję Dyrektora pełni Pani Władysława Czajkowska. Z analizy dokumentów wynika, że Pani Władysława Czajkowska ukończyła studia wyższe magisterskie w zakresie socjologii o specjalności pracy socjalnej oraz studia podyplomowe w zakresie organizacji pomocy społecznej. Przed objęciem stanowiska Dyrektora (najpierw MGOPS, a następnie CUS) Pani Władysława Czajkowska nabyła wymagany ustawowo staż pracy w pomocy społecznej. Zatem kwalifikacje Dyrektora są **zgodne z art. 122 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r., poz. 901 z późn. zm.).**

(akta kontroli: str. 182-195)

W Jednostce od 1 września 2016 r. zatrudniony był jeden asystent rodziny na podstawie umowy o pracę w systemie zadaniowego czasu pracy w pełnym wymiarze godzin, co było **zgodne z art. 17 ust. 1 i 2 ww. ustawy**. Czynności kontrolne wykazały, że asystent rodziny ma wymagane wykształcenie wyższe na zajmowanym stanowisku, co jest **zgodne z art. 12 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy**. Analiza teczki osobowej asystenta rodziny wykazała, że przed zatrudnieniem nie został zweryfikowany, np. poprzez złożenie oświadczeń, że nie jest i nie był pozbawiony władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie została mu zawieszona, ani ograniczona, wypełnia obowiązek alimentacyjny, w przypadku gdy taki obowiązek w stosunku do niego wynika z tytułu egzekucyjnego, nie był skazany prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe, co było **niezgodne z art. 12 ust. 1 pkt 2-4 ww. ustawy**. Jedynym dokumentem potwierdzającym weryfikację niekaralności asystenta rodziny było zaświadczenie z Krajowego Rejestru Karnego z 2018 r. Asystent złożył oświadczenia w powyższym zakresie na potrzeby kontroli. Jednocześnie ustalono, że asystent rodziny został zweryfikowany w bazie danych Rejestru Sprawców Przystępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym 10 stycznia 2024 r., co było **niezgodne z art. 12 ust. 1 pkt 5 ww. ustawy w zw. z art. 22 ust. 2 ww. ustawy o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych innych ustaw**. Stwierdzono, że praca asystenta rodziny nie jest łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego na terenie gminy, w której praca ta jest prowadzona, co było **zgodne z art. 17 ust. 3 ww. ustawy**. Jednocześnie asystent rodziny oświadczył, że w okresie kontroli nie prowadził postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez gminę, co było **zgodne z art. 17 ust. 4 ww. ustawy**. Powyższe zostało potwierdzone w oświadczeniu Dyrektora CUS z 8 kwietnia 2024 r.

(akta kontroli: str. 182-184, 196-200)

Podczas kontroli analizie poddano realizację obowiązku asystenta rodziny podnoszenia swoich kwalifikacji. Dyrektor CUS złożyła oświadczenie w tym zakresie wraz z kserokopiami przykładowych zaświadczeń i certyfikatów potwierdzających uczestnictwo w nich asystenta rodziny. Powyższe jest **zgodne z art. 12 ust. 2 ww. ustawy**.

(akta kontroli: str. 199-203)

Analiza dokumentacji wykazała, że asystent rodziny w okresie kontroli miał prawo do korzystania z poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego. Dyrektor CUS oraz asystent rodziny złożyli oświadczenie w tym zakresie. Ponadto Dyrektor przedłożyła kserokopię dyplomu za udział asystenta rodziny w superwizji. Powyższe jest **zgodne z art. 16 ust. 2 ww. ustawy**.

(akta kontroli: str. 199-200, 204-205)

Kierownikiem Placówki Wsparcia Dziennego dla Dzieci jest od 1 lipca 2022 r. jest Pani XX.XX. Pani XX.XX. ma wykształcenie wyższe magisterskie na kierunku pedagogika specjalna w zakresie oligofrenopedagogiki. Posiada wymagany ustawowo staż pracy w instytucjach zajmujących się pracą z dziećmi lub rodziną przed objęciem stanowiska kierownika, co jest

zgodne z art. 25 ust. 2 pkt 1 ww. ustawy. Pierwsze oświadczenie, że nie jest i nie była pozbawiona władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie jest jej zawieszona ani ograniczona, a także nie jest obciążona obowiązkiem alimentacyjnym i nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe, Kierownik złożyła 16 lutego 2023 r., co było **niezgodne z art. 25 ust. 2 pkt 2-4 ww. ustawy.** Dyrektor okazał wydruk potwierdzający, że Kierownik nie figuruje w bazie danych Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym z datą 10 stycznia 2024 r., co jest **niezgodne z art. 7b w zw. z art. 22 ust. 1 i 2 ww. ustawy o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych innych ustaw.**

(akta kontroli: str. 206-223)

W trakcie kontroli sprawdzono również kwalifikacje kadry merytorycznej zatrudnionej w Placówce. Stwierdzono, że w okresie objętym kontrolą zatrudnionych (na podstawie umowy zlecenia) było 2 wychowawców oraz 2 specjalistów wykonujących zadania wychowawców (na podstawie umowy o pracę). Każda z ww. osób ma wykształcenie wymagane na zajmowanym stanowisku, co jest **zgodne z art. 26 ust. 1 ww. ustawy.** Dodatkowo w Placówce na umowy zlecenia lub umowy o świadczenie usług zatrudnione są osoby do prowadzenia zajęć: z taekwondo, logopedii, terapii Biofeedback, muzykoterapii. Wszystkie ww. osoby mają kwalifikacje potrzebne do przeprowadzania ww. zajęć, co jest **zgodne z art. 26 ust. 1 pkt 2 i 4 ww. ustawy.** Z analizy akt osobowych ww. osób wynika, że nie wszyscy byli zweryfikowani pod kątem posiadania pełnej władzy rodzicielskiej, niekaralności oraz wypełnienia obowiązku alimentacyjnego przed rozpoczęciem wykonywania ww. zajęć z dziećmi, żadna z ww. osób nie została zweryfikowana przed przystąpieniem do zajęć z dziećmi w bazie danych Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym, co było **niezgodne z art. 26 ust. 2 ww. ustawy w zw. z art. 22 ust. 1 i 2 ww. ustawy o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych innych ustaw.**

Powyższe potwierdzono podczas oględzin dokumentacji kadrowej, z których sporządzono protokół, zaakceptowany i podpisany przez Dyrektora Jednostki.

(akta kontroli: str. 206-223)

Ustalono, że w okresie objętym kontrolą, Placówka korzystała z pomocy wolontariuszy, z którymi zostały spisane porozumienia o wykonywanie świadczeń wolontarystycznych. Każda z ww. osób nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe, co było **zgodne z art. 28 ust. 3 w zw. z art. 27 ust. 1 ww. ustawy oraz art. 42 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2023 r., poz. 571).** Żaden z trzech wolontariuszy, z którymi współpracowała Placówki, nie został zweryfikowany w bazie danych Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym, co potwierdza przedłożony przez Dyrektora wykaz pracowników i osób świadczących usługi w PWD. Powyższe było **niezgodne z art. 28 ust. 3 w zw. z art. 27 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy oraz art. 22**

ust. 1 i 2 ww. ustawy o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych innych ustaw.

(akta kontroli: str. 206-223)

Wsparcie asystenta rodziny w Gminie Rawicz

Stwierdzono, że w okresie kontroli wsparciem asystenta rodziny na terenie Gminy Rawicz objętych było 19 rodzin, w tym 6 rodzin zostało objętych wsparciem asystenta na podstawie postanowienia sądu.

Z informacji podanych przez Dyrektora Jednostki wynika, że w okresie objętym kontrolą:

- dzieci z 5 rodzin objętych wsparciem asystenta przebywało w pieczy zastępczej,
- 6 rodzin rozpoczęło współpracę z asystentem,
- z 9 rodzinami zakończona została współpraca z asystentem.

(akta kontroli: str. 224-227)

Analiza teczek osobowych rodzin oznaczonych na potrzeby kontroli znakami „A”, „B”, „C” i „D” wykazała, że w sytuacji, gdy powzięto informację o trudnościach w rodzinie pracownik socjalny CUS przeprowadził wywiad środowiskowy (część I). W pkt B.1 wykazano dwie osoby, jednakże bez wskazania stopnia pokrewieństwa w odniesieniu do członków rodziny „C” oraz wielkości i formy pomocy świadczonej lub deklarowanej. Pkt B.2 dotyczący dochodu rodziny pozostawiono nie wypełniony, pomimo, iż w pkt C.5 wskazano, że do CUS wpływają informacje m.in. nt. „braku regularnych opłat mieszkaniowych”. Podkreślić należy, że w żadnej części wywiadu pracownik socjalny nie ustalił jakich konkretnie opłat mieszkaniowych rodzina nie reguluje i czy występuje w rodzinie zadłużenie i w jakiej wysokości. W pkt C.6 pracownik socjalny ograniczył się do wpisu „Pani „C” w miarę możliwości stara się utrzymywać regularny kontakt z dziećmi umieszczonymi w pieczy zastępczej”, bez bliższego określenia (ani w pkt C.8 ani w dodatkowych informacjach diagnozy sytuacji rodziny w pkt I) danych osobowych tych dzieci, ich liczby i miejsca pobytu. Także pkt E.2. pozostał niewypełniony, pomimo iż jedna z informacji, jakie wpłynęły do CUS od kuratora zawodowego (na którego pismo pracownik socjalny w wywiadzie się powołuje) dotyczyła braku realizacji obowiązku szkolnego przez dzieci z uwagi na częste choroby. Także kwestie zdrowotne nie zostały ujęte w diagnozie sytuacji rodziny. Analiza treści wywiadu środowiskowego wypełnionego dla rodziny „C” wykazała, że nie został on sporządzony zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r., poz. 901 z późn. zm.), co było **niezgodne z art. 11 ust. 1 ww. ustawy**. Prawidłowe i wyczerpujące wypełnienie kwestionariusza wywiadu środowiskowego w sytuacji, gdy wywiad ten przeprowadzany jest w celu ustalenia czy wsparcie asystenta rodziny jest konieczne a w przypadku takiego potwierdzenia, będącego źródłem wiedzy dla asystenta rodziny, który m.in. na podstawie wywiadu ma sporządzić plan pracy z rodziną, jest kwestią fundamentalną. Mając na względzie niekompletnie przeprowadzoną diagnozę sytuacji rodziny „C”, zamieszczoną w wywiadzie środowiskowym, uznać należy, że działanie Jednostki było **niezgodne z art. 11 ust. 2 ww. ustawy**. Analizie poddano również wnioskowanie przez

pracownika socjalnego o przydzielenie asystenta rodziny do Dyrektora CUS. Z oświadczenia Dyrektora CUS wynika, że taki wniosek zawarty jest w formularzu wywiadu środowiskowego. Analiza tych „wniosków” pozwala stwierdzić, że pracownik socjalny nie występował prawidłowo z wnioskiem do Dyrektora o jego przydzielenie, a ograniczał się jedynie do adnotacji w części wywiadu dotyczącej planu pomocy o treści: „*proponuję przydzielić asystenta rodziny na podstawie art. 11 ust. 1, 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*”, przy czym podstawą wniosku jest art. 11 ust. 3 ww. ustawy. Pracownik socjalny winien w wywiadzie wyraźnie zawnieioskować o objęcie rodziny wsparciem asystenta lub w przypadku złożenia propozycji takiego wsparcia, złożyć do Dyrektora CUS odrębny pisemny wniosek. Powyższe stanowi **uchybie art. 11 ust. 3 ww. ustawy**.

W toku kontroli stwierdzono na podstawie analizy dokumentacji rodzin „A”, „B”, „C” i „D”, że Dyrektor CUS oraz jego zastępca przydzielali asystenta rodzinie w planie pomocy w wywiadzie środowiskowym, jednakże podpisywali się z upoważnienia burmistrza. Również na odrębnym piśmie o przydzieleniu asystenta rodzinie „A” przybito pieczęć z up. Burmistrza. Tymczasem przydzielenie asystenta rodziny jest zadaniem Dyrektora Jednostki, co wyraźnie wynika z art. 11 ust. 4 ww. ustawy. Nadto wskazać należy, że w przypadku rodziny „C” rozpoczęcie współpracy asystenta z rodziną nastąpiło po ponad miesiącu od jego przydzielenia, które z kolei nastąpiło ponad miesiąc od przeprowadzenia wywiadu środowiskowego. Powyższe jest **niezgodne z art. 11 ust. 4 ww. ustawy**.

Analiza wykazała, że rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny na osobnym druku wyrażały zgodę na podjęcie współpracy, jednakże w przypadku rodzin „C” i „D” praca z rodziną nie odbywała się za zgodą wszystkich dorosłych członków rodziny, o czym świadczy brak ich podpisów, wymaganych w związku z obowiązkiem asystenta rodziny prowadzenia dokumentacji. Powyższe było **niezgodne z art. 8 ust. 3 ww. ustawy**.

(akta kontroli: str. 228-230, 239-724, 725-727)

Z dokumentacji wynika, że praca z rodzinami prowadzona była w miejscu zamieszkania rodzin, co było **zgodne z art. 14 ww. ustawy**.

(akta kontroli: str. 239-724)

Liczba rodzin, z którymi asystent prowadził pracę w tym samym czasie nie przekroczyła limitu 15 środowisk, co było **zgodne z art. 15 ust. 4 ww. ustawy**.

(akta kontroli: str. 224-227)

Realizacja zadań asystenta rodziny

Asystent rodziny w zakresie realizacji swoich zadań złożył oświadczenie na potrzeby kontroli, w którym opisał sposób realizacji zadań. Dodatkowo oświadczenie dotyczące realizacji zadań przez asystenta rodziny złożyła Dyrektor CUS. Treść oświadczeń została zweryfikowana poprzez analizę teczek rodzin „A”, „B”, „C” i „D” oraz dodatkowych dokumentów, przedłożonych przez Dyrektora CUS.

(akta kontroli: str. 231-724)

1. Opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym

Ustalono, że asystent rodziny sporządził plan pracy z rodziną „A” po 5 miesiącach od przydzielenia, w przypadku planu rodziny „B” po około 6 miesiącach, w przypadku rodziny „C” po prawie 6 miesiącach a w przypadku rodziny „D” po ponad 2 miesiącach. Wskazać należy, że w przypadku rodziny „B” pod planem nie ma konkretnej daty a jedynie miesiąc sporządzenia. Zaznaczyć należy, że plan pracy winien zostać opracowany na możliwie najwcześniejszym etapie współpracy asystenta z rodziną, aby ustalić kierunek działań, które asystent i rodzina zamierzają podjąć w celu poprawy funkcjonowania rodziny. Pod wszystkimi planami podpisał się wyłącznie asystent rodziny, zatem z dokumentów nie wynika, aby był on opracowany we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym. Plany pracy dla rodzin „A”, „B”, „C” i „D” są niemal identyczne w treści w obszarach dotyczących celów pracy w rodzinie, metod pracy, zakładanych efektów oraz planowanych działań, co wskazuje na brak właściwego przeanalizowania potrzeb rodzin i zindywidualizowanego zaplanowania działań. W planach asystent rodziny w żaden sposób nie odnosi się do istotnych problemów występujących w tych rodzinach, związanych np. z uzależnieniem od alkoholu czy nikotyny, przemocy domowej itp. Co więcej w przypadku rodziny „C” i „D”, z których dzieci przebywają lub przebywały w pieczy zastępczej w chwili tworzenia planów żaden ze wskazanych celów pracy z rodziną nie zakłada powrotu dzieci pod opiekę rodziców. Powyższe było **niezgodne z art. 15 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy**. Plany nie zawierają terminu realizacji celów, co było **niezgodne z art. 15 ust. 3 ww. ustawy**.

(akta kontroli: str. 239-724)

2. Opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej

Asystent rodziny oświadczył, że w przypadku rodzin, w których dzieci przebywają w pieczy zastępczej plan pracy z rodziną uwzględnia działania wynikające z planu pomocy dziecku. Natomiast Dyrektor oświadczyła, że asystent posiada plan pomocy dziecku i przy tworzeniu swojego planu „podpiera” się nim, „*aby działania były równoległe i nie wykluczające się*”. W toku kontroli ustalono, że w rodzinach „C” i „D” objętych opieką asystenta rodziny dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej. **Ze względu na dużą zawartość wrażliwych danych osobowych dokonano wyłączenia części wystąpienia pokontrolnego zawierającego informacje pozyskane podczas kontroli. Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902).** Analogiczna sytuacja występuje w przypadku rodziny „D”, gdzie w dokumentacji nie ma planu pomocy dziecku sporządzonego przed planem pracy z rodziną 21 grudnia 2023 r., co wskazuje, że nie został on opracowany na podstawie dokumentu z PCPR. Dodatkowo plan pracy z rodziną poza wymieniem postanowienia sądu o umieszczeniu dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej w ogóle nie odnosi się do faktu pobytu dzieci w pieczy a w planowanych działaniach nie zakłada takiego powrotu. Pierwszy plan

pomocy dziecku, sporządzony w PCPR, znajdujący się w dokumentacji asystenta rodziny, dotyczył okresu od 6 marca do 5 czerwca 2024 r. i zakładał powrót dwojga dzieci do rodziny. Asystent mimo, iż współpracował z koordynatorem przy jego opracowaniu nie zmodyfikował celów w sporządzonym przez siebie planie pracy z rodziną.

Zatem z przedłożonej dokumentacji nie wynika, aby plany były opracowane we współpracy z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i były skoordynowane z planem pomocy dziecku.

Powyższe było **niezgodne z art. 15 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy.**

(akta kontroli: str. 239-724, 725-727)

3. Udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego

Zarówno Dyrektor CUS, jak i asystent rodziny oświadczyli, że asystent udziela pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej. Powyższe nie znajduje potwierdzenia w przedłożonej dokumentacji rodzin, na podstawie której ustalono, że asystent rodziny nie podejmował w stosunku do rodziny „A” tego wymagającej, działań w zakresie pomocy w poprawie ich sytuacji, nie uczył pokonywania trudności w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz w codziennym funkcjonowaniu. Ograniczał się głównie do kontrolowania czystości pomieszczeń i produktów żywnościowych oraz *zachęcania do utrzymywania porządku*. Natomiast w rodzinie „B”, „C” i „D” nie zostały zidentyfikowane w przeprowadzonej przez asystenta rodziny diagnozie rodziny problemy dotyczące prowadzenia gospodarstwa domowego, w tym przestrzegania higieny i umiejętności przygotowywania posiłków, a mimo tego asystent rodziny w prowadzonej dokumentacji „zachęcał” do utrzymywania porządku i higieny lub planował w miesięcznych sprawozdaniach „*podnoszenie umiejętności w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego*”. Dodatkowo w rodzinie „D” pomimo znajdującej się w aktach opinii z Przedszkola, że dziecko jest zawsze stosownie ubrane, w sprawozdaniu półrocznym asystent wskazał, że instruował rodzinę na temat schludnego, czystego i kompletnego ubioru, jednocześnie dzieci przebywały pod opieką rodziny zastępczej. Zatem działanie Jednostki było **niezgodne z art. 15 ust. 1 pkt 3 ww. ustawy.**

(akta kontroli: str. 239-724)

4. Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych

Zarówno Dyrektor CUS, jak i asystent rodziny oświadczyli, że asystent udziela pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych. Powyższe nie znajduje potwierdzenia w przedłożonej dokumentacji rodzin, do której prowadzenia asystent jest zobowiązany. Z dokumentacji wynika, że asystent rodziny w przypadku rodziny „A” wielokrotnie „*zachęcał do racjonalnego dysponowania budżetem domowym i terminowych opłat*”, jednak nie ma informacji, czy asystent poza przypominaniem, podejmował działania mające na celu faktyczną pomoc rodzinie w tym zakresie. **Ze względu na dużą zawartość wrażliwych danych osobowych dokonano wyłączenia części wystąpienia pokontrolnego zawierającego informacje pozyskane podczas kontroli. Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na**

podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902).

Powyższe działania asystenta należy uznać za niewystarczające i nie odpowiadające potrzebom rodzin, co było niezgodne z art. 15 ust. 1 pkt 4 ww. ustawy.

(akta kontroli: str. 231-235, 239-724)

5. Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych

Ze względu na dużą zawartość wrażliwych danych osobowych dokonano wyłączenia części wystąpienia pokontrolnego zawierającego informacje pozyskane podczas kontroli. Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902).

Zatem działania asystenta należy uznać za niewystarczające i nie adekwatne do faktycznych potrzeb rodzin. Powyższe działanie było niezgodne z art. 15 ust. 1 pkt 5 ww. ustawy.

(akta kontroli: str. 231-238, 239-724)

6. Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi

Z dokumentacji analizowanych rodzin nie wynika, aby występowały w nich problemy wychowawcze z dziećmi.

(akta kontroli: str. 239-724)

7. Wspieranie aktywności społecznej rodzin

Jak oświadczyła Dyrektor asystent rodziny zaprasza do udziału w tematycznych piknikach rodzinnych (w 2023 r. odbyły się cztery takie pikniki), w uroczystościach szkolnych, „Dniach Rawicza”, Dniach Sportu, Rawickim Festiwalu Sportu, wydarzeniach kulturalnych oraz w zajęciach w MultiBibliotece. Jednakże w żadnej z teczek rodzin nie odnotowano, aby asystent rodziny zachęcał rodziny do udziału w tych aktywnościach. Zatem, wobec obowiązku asystenta dokumentowania prowadzonej przez siebie pracy, uznać należy, że powyższe uchybia art. 15 ust. 1 pkt 7 ww. ustawy.

(akta kontroli: str. 239-724)

8. Motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych

Z dokumentacji analizowanych rodzin nie wynika, aby występowała w nich konieczność podnoszenia kwalifikacji zawodowych członków rodzin.

(akta kontroli: str. 239-724)

9. Udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej

Ze względu na dużą zawartość wrażliwych danych osobowych dokonano wyłączenia części wystąpienia pokontrolnego zawierającego informacje pozyskane podczas kontroli. Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902).

Zatem działania asystenta należy uznać za niewystarczające i nie adekwatne do faktycznych potrzeb rodzin. Powyższe działanie było niezgodne z art. 15 ust. 1 pkt 9 ww. ustawy.

10. Motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych

Zarówno Dyrektor CUS, jak i asystent rodziny oświadczyli, że asystent motywował do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców. Z analizy dokumentacji wynika, że w przypadku rodziny „A” asystent rodziny zachęcał rodzinę do przystąpienia do programu profilaktycznego realizowanego przez CUS pn. „Wspieramy i wzmacniamy nasze rodziny”. Projekt adresowany jest dla rodzin z trudnościami komunikacyjnymi. Ze sprawozdań z pracy asystenta wynika, że jedna rodzina przystąpiła do programu. W przypadku pozostałych analizowanych rodzin dokumentacja prowadzona przez asystenta rodziny nie potwierdza motywowania rodzin do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych, pomimo występowania potrzeb w tym zakresie. Natomiast w sporządzonej przez asystenta diagnozie rodziny „C” asystent uznał, że rodzice nie prezentują prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych a mimo tego z dokumentacji nie wynika, aby motywował ją do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców. Powyższe było zatem **uchybia art. 15 ust. 1 pkt 10 ww. ustawy.**

(akta kontroli: str. 231-238, 239-724, 725-727)

11. Udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych

Zarówno Dyrektor CUS, jak i asystent rodziny oświadczyli, że asystent udzielał wsparcia dzieciom przez zachęcanie do korzystania z pomocy różnych specjalistów. W przypadku rodziny „A” w dokumentacji asystenta rodziny znajduje się jednorazowy wpis o treści „zachęcono do korzystania przez dzieci z Placówki Wsparcia Dziennego”. W dalszej części asystent nie odniósł się do reakcji rodziny na propozycję asystenta, sam nie ponowił propozycji. Także z dokumentów przedstawionych przez Dyrektora CUS a dotyczących funkcjonowania Placówki Wsparcia dla Dzieci wynika, że w okresie kontroli dziecko „A” nie uczęszczało do Placówki. Zatem działanie to miało charakter incydentalny. Pomimo zatem zdiagnozowania przez asystenta potrzeby skorzystania ze wsparcia przez dziecko, asystent zaniechał realizacji założonych celów. W przypadku rodziny „B”, „C” i „D” asystent rodziny nie udzielał dziecku wsparcia wcale. Z dokumentacji prowadzonej dla analizowanych rodzin nie wynika, aby asystent prowadził z dziećmi jakiegokolwiek rozmowy i by udzielał im wsparcia, nadto by zachęcał do korzystania z pomocy specjalistów. Zatem działanie było **niezgodne z art. 15 ust. 1 pkt 11 ww. ustawy.**

(akta kontroli: str. 231-238, 239-724, 764-766)

12. Podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin

Analiza teczek rodzin wykazała, że w okresie objętym kontrolą nie było sytuacji, które mogły mieć wpływ na bezpieczeństwo dzieci i rodzin, zatem nie było konieczności podejmowania działań w tym zakresie.

(akta kontroli: str. 239-724)

13. Prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci

Dyrektor CUS oświadczyła, że asystent prowadzi działania dla rodziców i dzieci. Z oświadczenia asystenta wynika jednak, że prowadzi on jedynie konsultacje z rodzicami, co potwierdza przedłożona dokumentacja. W analizowanych aktach znajdują się zapisy, że asystent rodziny *wzmacniał kompetencje opiekuńczo – wychowawcze opiekunów*. Zapisy te nie są w żaden sposób rozbudowane i nie wynika z nich jak asystent wzmacniał te kompetencje, brak też informacji, by działania te przynosiły pożądane skutki. Asystent nie rozmawiał też z dziećmi. **Ze względu na dużą zawartość wrażliwych danych osobowych dokonano wyłączenia części wystąpienia pokontrolnego zawierającego informacje pozyskane podczas kontroli. Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902).**

Powyższe było niegodne z art. 15 ust. 1 pkt 13 ww. ustawy.

(akta kontroli: str. 231-238, 239-724)

14. Realizacja zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”

W okresie objętym kontrolą żadna rodzina nie była objęta wsparciem wynikającym z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

(akta kontroli: str. 239-724, 725-727)

15. Prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną

Analiza teczek rodzin przedłożonych przez Jednostkę wykazała, że asystent przed sporządzeniem planu pracy dla rodziny opracowywał dokument o nazwie „*Diagnoza rodziny*” zawierający opis następujących obszarów: dane ogólne rodziny, stan zdrowia, warunki mieszkaniowe, problemy w rodzinie, wypełnianie funkcji opiekuńczej w rodzinie, wypełnianie funkcji emocjonalnej w rodzinie, wypełnianie funkcji wychowawczej w rodzinie, aktywizacja społeczno-zawodowa w rodzinie i zasoby rodziny. Analizowane diagnozy są niemal identyczne dla różnych rodzin. Na podstawie diagnozy sporządzony jest wyżej opisany „*Plan Pracy Asystenta dla rodziny*”. Asystent co miesiąc sporządzał sprawozdanie za dany miesiąc. W sprawozdaniach miesięcznych asystent wskazywał, że przepracował „*w środowisku rodziny*” określoną liczbę godzin, przy czym często z notatek asystenta za dany miesiąc wynika, że w środowisku nie był („*wizyta nieudana*”). Wskazać należy, że sprawozdania dla rodzin „A”, „B”, „C” i „D” za kolejne miesiące nie różnią się między sobą lub różnice są niewielkie. Sprawozdania nie mają także daty sporządzenia, a jedynie podpis

i pieczętkę asystenta rodziny. Z podjętych działań asystent sporządza notatki służbowe. Są one sporządzone w sposób bardzo ogólny i lakoniczny (np. „rozmowa z kurator (...) dotycząca aktualnej sytuacji rodziny”, „rozmowa z kurator”, „udział w okresowej ocenie sytuacji dzieci – PCPR w Rawiczu”, „praca z rodziną”, „wzmacnianie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych”), co nie pozwala stwierdzić faktycznej sytuacji rodziny i sposobu realizacji zadań przez asystenta. Dodatkowo wpisy są niestaranne i nieczytelne. W niektórych notatkach asystent sygnalizuje zdarzenie z życia rodziny (**ze względu na dużą zawartość wrażliwych danych osobowych dokonano wyłączenia części wystąpienia pokontrolnego zawierającego informacje pozyskane podczas kontroli. Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902)**) i na tym poprzestaje. W dalszych notatkach nie odnosi się w ogóle do tych zdarzeń. W niektórych notatkach zapis dotyczący rozmowy asystenta z klientem nie wskazuje czy była to rozmowa osobista czy telefoniczna.

Asystent sporządza także „Sprawozdanie półroczne z pracy asystenta rodziny” zawierające dane rodziny, opis współpracy oraz wskazania do dalszej pracy. Pod sprawozdaniem oprócz asystenta podpisuje się także zastępca Dyrektora oraz pracownik socjalny, który podpisem potwierdza przyjęcie do wiadomości. Wskazać należy, że w sprawozdaniach półrocznych pojawiają się kwestie, których ani we wcześniej ani w później sporządzonych dokumentach asystent nie poruszył (**ze względu na dużą zawartość wrażliwych danych osobowych dokonano wyłączenia części wystąpienia pokontrolnego zawierającego informacje pozyskane podczas kontroli. Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902)**).

W tym zakresie działania Jednostki były **niezgodne z art. 15 ust. 1 pkt 14 ww. ustawy.**

(akta kontroli: str. 239-724)

16. Dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku, i przekazywanie tej oceny podmiotowi, o którym mowa w art. 17 ust. 1 ww. ustawy

W toku kontroli stwierdzono, że asystent dokonywał okresowej oceny sytuacji rodzin. Z wyjaśnień złożonych do protokołu przez Dyrektora CUS wynika, że okresowa ocena jest sporządzana w formie ww. Sprawozdania półrocznego.

Przede wszystkim, jak wskazano w punkcie 15 wystąpienia, sprawozdania zawierają informacje, które nie są poparte dokumentami zebranymi w teczce rodziny, zatem można stwierdzić, że oceny nie są sporządzone w sposób właściwy.

Analizie poddano terminowość dokonywania okresowych ocen sytuacji rodzin. Stwierdzono, że w przypadku rodziny „B” ocenę sporządzono za okres od 1 sierpnia 2022 r. do 31 grudnia 2022 r. z datą 29 grudnia 2022 r., zatem ocena obejmuje okres, który jeszcze nie nastąpił. Kolejna ocena została sporządzona 30 czerwca 2023 r., zatem przekroczono termin oceny o dwa dni. Z analizy okresowych ocen za II półrocze 2023 r. wynika, że zostały one „sporządzone” przez asystenta rodziny 31 grudnia 2023 r., przyjęte do wiadomości przez pracownika socjalnego z datą 31 grudnia 2023 r. i zaakceptowane przez Zastępcę Dyrektora

CUS bez daty. Wskazać należy, że 31 grudnia 2023 r. przypadał w niedzielę. Powyższe było niezgodne z art. 15 ust. 1 pkt 15 ww. ustawy.

(akta kontroli: str. 239-724)

17. Monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną

Asystent rodziny oświadczył, że monitoruje rodziny „w miejscu zamieszkania”. Dyrektor poinformowała, że po zakończeniu pracy asystenta rodziny, rodzina obejmowana jest pracą socjalną pracownika socjalnego, który ma kontakt z asystentem rodziny. Asystent rodziny monitorowanie prowadzi poprzez wizyty w środowisku rodzinnym i kontakt telefoniczny. Analiza teczki rodziny „B” wykazała, że po zakończeniu współpracy z asystentem rodziny wprowadzono monitorowanie. Z działań asystent rodziny sporządził notatki służbowe. Z ich treści wynika, że po zakończeniu współpracy dwukrotnie kontaktował się z rodziną. Nie ma jednak informacji, czy był to kontakt osobisty, na przykład w miejscu zamieszkania, czy telefoniczny oraz co z tych rozmów wynikło i jak rodzina sobie radzi, pomimo że w rodzinie przebywał małoletni. Dodatkowo przeanalizowano dokumentację rodziny „I” obejmującą monitorowanie rodziny. Dokumentacja składa się z 6 notatek służbowych, z których 4 dotyczą „omawiania sytuacji rodziny” z pracownikiem socjalnym CUS a pozostałe 2 dotyczą przypadkowych spotkań asystenta z klientką „I” w terenie i omawiania sytuacji jej rodziny na ulicy. Powyższe wskazuje, że asystent zbierał informacje od osób, zamiast samodzielnie zweryfikować, jak rodzina radzi sobie bez jego wsparcia i wbrew swojemu oświadczeniu, nie monitorował rodzin w miejscu ich zamieszkania. **Ze względu na dużą zawartość wrażliwych danych osobowych dokonano wyłączenia części wystąpienia pokontrolnego zawierającego informacje pozyskane podczas kontroli. Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902).**

Zatem Jednostka działała niezgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 16 ww. ustawy.

(akta kontroli: str. 231-238, 371-498, 725-727, 732-737)

18. Sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach

Z przedłożonej dokumentacji wynika, że w przypadku badanych rodzin sąd nie zwrócił się z wnioskiem o informacje na temat rodziny. Dyrektor CUS oświadczyła, że w okresie objętym kontrolą sąd ani razu nie występował o opinię w sprawie żadnej z rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.

(akta kontroli: str. 239-724, 728-731)

19. Współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny

Na podstawie przeanalizowanej dokumentacji rodzin objętych wsparciem asystenta stwierdzono, że w okresie kontroli asystent rodziny kontaktował się z instytucjami działającymi na rzecz dzieci i rodzin. W przypadku dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej asystent uczestniczył w okresowej ocenie sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy

zastępczej. Odnotowywał także kontakt ze szkołą, przedszkolem i kuratorem. Jednakże z dokumentacji wynika tylko fakt kontaktu lub lakoniczna informacja np. o treści: „*rozmowa na temat funkcjonowania rodziny*”, co nie pozwala stwierdzić jak przebiegała współpraca i jakiego ona zakresu dotyczyła oraz czy przynosiła pożądane efekty. Powyższe działanie **uchybia art. 15 ust. 1 pkt 18 ww. ustawy.**

(akta kontroli: str. 239-724)

20. Współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą diagnostyczno-pomocową, o których mowa w art. 9a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną

Zarówno Dyrektor CUS, jak i asystent rodziny oświadczyli, że asystent bierze czynny udział w pracach grup diagnostyczno-pomocowych. Z przygotowanego na potrzeby kontroli wykazu rodzin wynika, że spośród 19 rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w okresie kontroli, jedynie w jednej rodzinie („D”) wystąpił przypadek przemocy domowej. Z oświadczenia asystenta rodziny wynika natomiast, że „*W okresie od 01.01.2023 r. do 31.03.2024 r. brałam czynny udział w pracach grup diagnostyczno-pomocowych. We wskazanym okresie zostałam 2-krotnie powołana do pracy w grupach dotyczących rodzin objętych asystenturą. Ponadto, w jednym przypadku, mając na uwadze dobro małoletnich dzieci zostałam skierowana do pracy z rodziną w związku z toczącą się już wcześniej procedurą „Niebieska Karta”.*” Analiza dokumentów znajdujących się w teczce rodziny „D” nie pozwala na stwierdzenie, że asystent rodziny brał udział w posiedzeniach grupy/grup diagnostyczno-pomocowej/pomocowych czy w jakikolwiek inny sposób współpracował z zespołem lub grupą. W teczce nie ma bowiem ani jednej wzmianki o toczącej się procedurze „Niebieskie Karty”, natomiast z postanowienia sądu wyraźnie wynika, że dzieci z tej rodziny zostały umieszczone w pieczy zastępczej z uwagi na podejrzenie stosowania przemocy domowej wobec nich. Jeśli natomiast przyjąć wyjaśnienia asystenta, to stwierdzić należy, że brak odnotowania przez asystenta informacji na temat jego współpracy z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą diagnostyczno-pomocową jest nieprawidłowy w świetle obowiązku asystenta dokumentowania prowadzenia sprawy. Powyższe jest **uchybieciem art. 15 ust. 1 pkt 19 ww. ustawy.**

(akta kontroli: str. 239-724)

Analiza dokumentacji rodzin „A”, „B”, „C” i „D” pozwala na sformułowanie wniosku, że praca asystenta rodziny z poszczególnymi rodzinami nie jest oparta na indywidualnym podejściu i właściwym diagnozowaniu potrzeb danej rodziny. Dokumentacja jest prowadzona w sposób zbyt ogólnikowy a planowane działania można by zastosować w zasadzie do każdej rodziny, bez względu na rzeczywiste trudności w niej występujące. Istotne problemy zdiagnozowane przez pracownika socjalnego lub powody, dla których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej, w zasadzie są pomijane przez asystenta rodziny, który w prowadzonej przez siebie dokumentacji ich nie uwzględnia lub odnotowuje sprzeczne ze sobą dane.

Udział asystentów rodziny oraz przedstawicieli CUS w ocenach sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej

Z przedstawionego przez Dyrektora CUS zestawienia tabelarycznego wynika, że w okresie kontroli asystent rodziny brał udział w okresowych ocenach sytuacji dziecka przebywającego w pieczy zastępczej. Powyższe znajduje potwierdzenie w dokumentacji rodziny „B” i „D”. Powyższe było **zgodne z art. 130 ust. 1 pkt 4 oraz art. 137 ust. 1 pkt 6 ww. ustawy.**

(akta kontroli: str. 224-227, 738)

Placówka wsparcia dziennego

Placówka Wsparcia Dziennego dla dzieci i młodzieży (zwana dalej „Placówką” lub określana skrótem PWD) funkcjonująca w strukturze CUS w ramach Zespołu ds. Organizowania Usług Społecznych jest placówką łączącą formy opiekuńczą i specjalistyczną, z siedzibą pod adresem: ul. gen. Grota-Roweckiego 4a w Rawiczu (w budynku zajmowanym przez CUS), z liczbą 15 miejsc dla osób małoletnich w wieku 7-12 lat (oraz dzieci w wieku 6 lat uczęszczających do klasy I), co jest **zgodne z art. 18c ust. 1 ww. ustawy.**

Placówka funkcjonuje w oparciu o Statut CUS, wskazany na wstępie niniejszego wystąpienia.

(akta kontroli: str. 22-39)

Szczegółowe zadania oraz organizację działania Placówki, w tym rodzaj dokumentacji dotyczącej dziecka oraz sposób jej prowadzenia, określa Regulamin Organizacyjny Placówki Wsparcia Dziennego dla Dzieci, opracowany przez Dyrektora CUS, co jest **zgodne z art. 28 ust. 4 ww. ustawy.** W okresie kontroli w Placówce obowiązywał:

1. do 31 stycznia 2024 r. Regulamin Organizacyjny wprowadzony zarządzeniem Dyrektora CUS Nr I.0121.29.2021 z dnia 1 lipca 2021 r. w sprawie uchwalenia Regulaminu Organizacyjnego Placówki Wsparcia Dziennego dla dzieci i młodzieży, zmieniony zarządzeniem Dyrektora Nr I.0121.11.2023 z dnia 31 marca 2023 r. oraz zarządzeniem Dyrektora Nr I.0121.20.2023 z dnia 28 sierpnia 2023 r.,
2. od 1 lutego 2024 r. Regulamin Organizacyjny wprowadzony zarządzeniem Dyrektora CUS Nr I.0121.3.2024 z dnia 31 stycznia 2024 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego Placówki Wsparcia Dziennego dla Dzieci.

(akta kontroli: str. 739-760)

Standardy opieki i wychowania oraz zaspokajanie potrzeb dziecka i respektowanie jego praw

1. Oględziny lokalu

Podczas kontroli dokonano oględzin lokalu Placówki. W trakcie czynności kontrolnych sporządzono „*Protokół oględzin*”, który został zaakceptowany i podpisany przez Dyrektora CUS i stanowi załącznik do niniejszego wystąpienia.

W obecnej lokalizacji Placówka funkcjonuje od 1 września 2023 r. Dyrektor oświadczyła w piśmie z 8 kwietnia 2024 r., że CUS nie dysponuje decyzją administracyjną wskazującą na spełnienie wymagań lokalowych i sanitarnych. CUS przy zmianie lokalizacji PWD nie wystąpił o pozytywną opinię komendanta powiatowego Państwowej Straży Pożarnej oraz pozytywną opinię właściwego państwowego inspektora sanitarnego. Dyrektor podała, że nie posiada zezwolenia na prowadzenie Placówki w nowej lokalizacji, ponieważ uznała, że w przypadku połączenia PWD z CUS, w ramach którego funkcjonuje, nie ma potrzeby występować o odrębne opinie. Pozytywny wynik kontroli w CUS nie jest tożsamy z wymaganą opinią potwierdzającą odpowiednie warunki dla funkcjonowania PWD. W trakcie czynności kontrolnych Dyrektor CUS w załączniku do pisma z 14 maja 2024 r. przedłożyła decyzję Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Rawiczu z dnia 6 maja 2024 r. pozytywnie opiniującą bazę lokalową Placówki. PWD nadal nie została pozytywnie zaopiniowana przez komendanta powiatowego Państwowej Straży Pożarnej. Zatem Placówka funkcjonuje **niezgodnie z art. 18b ust. 2 ww. ustawy**.

(akta kontroli: str. 761-763)

2. Praca na rzecz dziecka, jako element systemu wspierania rodziny

Placówka jest placówką opiekuńczo – specjalistyczną wsparcia dziennego. Stanowi komórkę organizacyjną Centrum. PWD funkcjonuje przez cały rok kalendarzowy, przez wszystkie dni robocze, minimum 4 godziny dziennie w godzinach dostosowanych do potrzeb dzieci i rodziców podopiecznych. Ustalono, że w Placówce dzieci objęte były opieką i wsparciem od poniedziałku do piątku, w godzinach od 14.00 do 18.00. Placówka przyjmuje dzieci w wieku od 7 do 12 lat (wyjątek stanowią dzieci 6-letnie uczęszczające do klasy I). W kontrolowanym okresie do Placówki zapisanych było 25 podopiecznych, w trakcie czynności kontrolnych na liście uczestników było 15 dzieci. Najczęstszą przyczyną skreślenia z listy uczestników była decyzja rodziców (7 osób), jedno dziecko zostało skreślone ze względu na wiek (14 lat), jedno zostało umieszczone w pieczy zastępczej oraz jednej rodzinie zaproponowano inny rodzaj wsparcia.

(akta kontroli: str. 764-766)

Liczba uczestników uczęszczających do Placówki w tym samym czasie nie przekraczała 15. Powyższe było **zgodne z art. 28 ust. 2 ww. ustawy**.

(akta kontroli: str. 767-774)

Działania kontrolne wykazały, że dzieci, w trakcie pobytu w Placówce, miały zapewniony posiłek i napoje. Powyższe było **zgodne z § 5 pkt 10 Regulaminu w zw. z art. 28 ust. 4 ww. ustawy**.

(akta kontroli: str. 739-760, 775)

W analizowanym okresie udział dziecka w zajęciach był nieodpłatny i dobrowolny, co było **zgodne z art. 23 ust. 2 i 3 ww. ustawy.**

(akta kontroli: str. 739-760, 775)

Podczas czynności kontrolnych dokonano analizy dokumentacji prowadzonej dla dzieci „E”, „F”, „G” i „H” uczęszczających do PWD.

Dokumentacja każdego dzieci zawierała:

- wniosek o przyjęcie dziecka,
- kartę zgłoszenia dziecka z danymi dziecka i rodzica lub opiekuna prawnego,
- kartę uczestnika zajęć z informacjami o dziecku,
- diagnozę pedagogiczną,
- Indywidualny Plan Pracy z dzieckiem.

Dodatkowo w dokumentacji dzieci „E” i „G” znajdowały się oceny efektów terapii logopedycznej.

(akta kontroli: str. 785-825)

Według § 18 pkt 2 Regulaminu Organizacyjnego PWD wychowanków przyjmuje się:

1. na ich wniosek,
2. na prośbę rodziców lub opiekunów,
3. na wniosek szkoły, pracownika socjalnego, kuratora sądowego lub osób prawnych lub fizycznych, które stwierdzają potrzebę udzielenia pomocy przez Placówkę.

Analiza dokumentacji wybranych dzieci wykazała, że uczestniczyli oni w zajęciach na wniosek rodziców i opiekunów. Z przedstawionego wykazu dzieci uczęszczających do Placówki wynika, że dziecko „E” uczęszcza do PWD od 4 września 2023 r., tymczasem wniosek opiekunów o przyjęcie dziecka został złożony dopiero 7 września 2023 r. Powyższe było **niezgodne z § 18 pkt 2 Regulaminu w zw. z art. 28 ust. 4 ww. ustawy.**

(akta kontroli: str. 739-760, 785-825)

Okazana dokumentacja nie zawierała potwierdzenia pracy z dzieckiem oraz podejmowania przez wychowawców współpracy z rodzicami dzieci. W analizowanej dokumentacji tylko w przypadku dziecka „F” znajduje się pojedynczy zapis o pozyskaniu od matki dziecka informacji o jego sytuacji szkolnej. W przedłożonej dokumentacji dzieci brak jest jakichkolwiek wpisów świadczących o współpracy PWD z placówkami oświatowymi, a także podmiotami leczniczymi. Powyższe zatem było **niezgodne z art. 23 ust. 1 ww. ustawy.**

Dalsza analiza teczek uczestników nie wykazała współpracy z podmiotami działającymi na rzecz dzieci, co było **niezgodne z § 5 pkt 9 Regulaminu w zw. z art. 28 ust. 4 ww. ustawy.**

(akta kontroli: str. 739-760, 785-825)

Na podstawie analizy dokumentacji Placówki ustalono, że organizacja zajęć opiera się na miesięcznych harmonogramach zajęć, a jego realizacja jest odnotowywana w dzienniku zajęć. Formularz dziennika zajęć zawiera kolumny na datę, treść zajęcia oraz uwagi

z przebiegu zajęć (osiągnięcia, trudności, wnioski – podpis prowadzącego zajęcia). W ostatniej rubryce znajdują się podpisy osób prowadzących zajęcia oraz liczba osób uczestnicząca w zajęciach opiekuńczo - wychowawczych w danym dniu. Odnotowano, że Placówka zapewniała dzieciom i młodzieży opiekę i wychowanie, pomoc w nauce oraz organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań, co było **zgodne z art. 24 ust. 2 ww. ustawy**.

Informacje wskazujące, że w Placówce odbywają się zajęcia specjalistyczne znajdują się w harmonogramie zajęć, gdzie zaplanowano zajęcia opiekuńczo – wychowawcze z elementami socjoterapii jako codzienne zadanie oraz przy niektórych dniach zajęcia logopedyczne i Biofeedback, a także zajęcia relaksacyjne w Sali Doświadczenia Świata. Z dziennika zajęć wynika, nie zawsze zaplanowane zajęcia są realizowane. W dokumentacji nie ma informacji ile dzieci uczestniczyło w zajęciach specjalistycznych i które to były dzieci. Nie ma też uwag o przebiegu zajęć w dzienniku zajęć. Dodatkowo oceny efektów terapii logopedycznej w przypadku dziecka „E” i „G” dotyczyły okresu, w którym dziecko nie uczęszczało jeszcze do PWD. Zatem analiza wykazała, że Placówka organizuje zajęcia logopedyczne, ale niewłaściwe prowadzenie dokumentacji uniemożliwia stwierdzenie jakie działania są faktycznie podejmowane wobec konkretnego dziecka. W przypadku części zajęć, do organizacji których PWD jako placówka specjalistyczna jest zobligowana, nie znaleziono w dokumentacji potwierdzenia ich organizacji. Powyższe jest **niezgodne z art. 24 ust. 3 pkt 1 ww. ustawy**.

Dla uczestników sporządza się Indywidualny Plan Pracy z Dzieckiem. Z przedłożonej dokumentacji nie wynika, aby Placówka realizowała indywidualny program korekcyjny, program psychokorekcyjny lub psychoprofilaktyczny, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię, do czego jest zobowiązana jako placówka specjalistyczna. Powyższe jest **niezgodne z art. 24 ust. 3 pkt 2 ww. ustawy**.

(akta kontroli: str. 776-784, 785-825)

W trakcie kontroli, tj. 17 kwietnia 2024 r., została przeprowadzona rozmowa z dziećmi obecnymi w PWD. W rozmowie brało udział 8 wychowanków i został z niej sporządzony zapis. Podczas rozmowy, dzieci zostały zapytane o to, jakiego rodzaju wsparcia Placówka im udziela oraz jak oceniają jej funkcjonowanie. Uczestnicy potwierdzili ustalone przez inspektorów działania w zakresie wsparcia opiekuńczego i wychowawczego oraz prowadzonych zajęć, a nadto poinformowały, że dobrze czują się w Placówce i nie mają do jej pracy zastrzeżeń.

(akta kontroli: str. 826)

Na tym kontrolę zakończono.

Dokonano wpisu do „Książki kontroli” pod nr 2/2024.

IV. Uwagi i wnioski.

Biorąc pod uwagę spostrzeżenia poczynione przez zespół inspektorów podczas kontroli, rekomenduję:

1. rozszerzyć zakres tematyczny szkoleń, w których obowiązek uczestnictwa ma asystent rodziny o szkolenia z zakresu pracy z dziećmi lub rodziną,
2. wskazywać datę przekazania okresowej oceny sytuacji rodziny podmiotowi, o którym mowa w art. 17 ust. 1 ww. ustawy.

V. Zalecenia pokontrolne.

W związku ze stwierdzeniem nieprawidłowości oraz pięć uchybień w realizacji zadań określonych w ww. ustawie, zalecam:

1. **niezwłocznie zweryfikować wszystkich pracowników zatrudnionych, świadczących usługi i ewentualnych wolontariuszy w CUS w bazie danych Rejestru Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym z dostępiem ograniczonym**, zgodnie z art. 7b ww. ustawy,
2. **każdorazowo weryfikować przed zatrudnieniem kwalifikacje asystenta rodziny**, zgodnie z art. 12 ust. 1 pkt 2-5 ww. ustawy,
3. **każdorazowo weryfikować przed zatrudnieniem kwalifikacje kierownika placówki wsparcia dziennego**, zgodnie z art. 25 ust. 2 pkt 2-4 ww. ustawy,
4. **każdorazowo weryfikować przed zatrudnieniem kwalifikacje osób pracujących z dzieckiem w placówce wsparcia dziennego**, zgodnie z art. 26 ust. 2 ww. ustawy,
5. **rzetelnie przeprowadzać wywiad środowiskowy i dokonywać analizy sytuacji rodziny**, zgodnie z art. 11 ust. 1 i 2 ww. ustawy w związku z ustawą o pomocy społecznej, **składać do Dyrektora Jednostki wniosek o przydzielenie asystenta rodziny**, zgodnie z art. 11 ust. 3 ww. ustawy i **przydzielać rodzinie asystenta**, zgodnie z art. 11 ust. 4 ww. ustawy,
6. **podejmować pracę z rodziną, na którą nie został nałożony przez sąd obowiązek współpracy z asystentem rodziny, po uzyskaniu zgody wszystkich dorosłych członków rodziny**, zgodnie z art. 8 ust. 3 ww. ustawy,
7. **opracowywać i realizować plan pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym, o którym mowa w art. 11 ust. 1 ww. ustawy, właściwie określając osoby odpowiedzialne za realizację poszczególnych działań**, zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 1 i ust. 3 ww. ustawy,

8. **w przypadku, gdy dziecko z rodziny objętej pomocą asystenta zostało umieszczone w pieczy zastępczej, opracowywać plan pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej w taki sposób, aby był on skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej, zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy,**
9. **udzielać pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 3 ww. ustawy,**
10. **udzielać rodzinom pomocy w rozwiązywaniu problemów socjalnych, zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 4 ww. ustawy,**
11. **udzielać rodzinom pomocy w rozwiązywaniu problemów psychologicznych, zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 5 ww. ustawy,**
12. **wspierać aktywność społeczną rodzin, zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 7 ww. ustawy,**
13. **udzielać rodzinom pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej, zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 9 ww. ustawy,**
14. **motywować do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych, zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 10 ww. ustawy,**
15. **udzielać wsparcia dzieciom, zgodnie z faktycznymi potrzebami dziecka, zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 11 ww. ustawy,**
16. **przewodzić indywidualne konsultacje dla rodziców i dzieci, zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 13 ww. ustawy,**
17. **właściwie prowadzić dokumentację rodzin dotyczącą pracy z rodziną, zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 14 ww. ustawy,**
18. **właściwie i terminowo dokonywać okresowej oceny sytuacji rodziny, zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 15 ww. ustawy,**
19. **prawidłowo prowadzić monitorowanie funkcjonowania rodzin, z którymi asystent rodziny zakończył współpracę, zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 16 ww. ustawy,**
20. **prawidłowo współpracować z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny, zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 18 ww. ustawy,**

21. **współpracować z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą diagnostyczno-pomocową, w przypadku rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” i dokumentować swoje działania**, zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 19 w związku z art. 15 ust. 1 pkt 14 ww. ustawy.

VI. Pozostałe informacje.

Niniejszy dokument sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden przekazano Dyrektorowi Centrum Usług Społecznych w Rawiczu, drugi pozostawiono w dokumentacji Wojewody Wielkopolskiego.

Treść wystąpienia pokontrolnego podlega udostępnieniu, zgodnie z ustawą z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902), z wyłączeniem danych osobowych w rozumieniu ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2019 r., poz. 1781).

Zgodnie z art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r., poz. 177 z późn. zm.) kontrolowana Jednostka może w terminie 7 dni od dnia otrzymania tych zaleceń, zgłosić do nich zastrzeżenia.

Wojewoda w terminie 14 dni od dnia otrzymania zastrzeżeń, o których mowa powyżej przedstawia stanowisko w sprawie ich uwzględnienia.

W przypadku uwzględnienia zastrzeżeń przez Wojewodę kontrolowana Jednostka jest obowiązana w terminie 30 dni od dnia otrzymania stanowiska Wojewody, do powiadomienia Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych, mając na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych zastrzeżeń.

Zgodnie z art. 198 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r., poz. 177 z późn. zm.) kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych, o których mowa w art. 197d ust. 1 ustawy, podlega karze pieniężnej w wysokości od 1.000 do 15.000 zł.

Wystąpienie pokontrolne zawiera 24 strony.

Anna Kościańska
(podpis złożony elektronicznie)

Agnieszka Adamczak
(podpis złożony elektronicznie)

z up. Wojewody Wielkopolskiego
Hanna Zawadka
Zastępca Dyrektora
Wydziału Polityki Społecznej
(podpis złożony elektronicznie)

Dokument sporządziła:
Anna Kościańska
Inspektor wojewódzki
21 sierpnia 2024 r.